

December 2020, versie 1.0

Inhoud

- 1. Inleiding
- 2. Waarom een handreiking mutatiebeheer?
- 3. Systemen te gebruiken voor mutatiebeheer
- 4. Welke gegevens wil je verzamelen en bijhouden?
- 5. Bronnen van mutaties en aanpassen status van het dak t.o.v. nulmeting
- 6. Organisatie mutatiebeheer
- 7. Handige links

1. Inleiding

Minister Stientje van Veldhoven van IenW heeft samen met provincies, gemeenten, brancheverenigingen, Milieu Centraal en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Samenwerkingsverklaring aanpak asbestdaken ondertekend. Tot de Samenwerkingsverklaring behoort ook een Activiteitenlijst die is uitgewerkt in 6 thema's:

1. Bewustwording/communicatie
2. Het fonds
3. Ontzorgen van gemeenten
4. Koppelkansen
5. Monitoring
6. Veilige vereenvoudiging saneringen

Het opstellen van deze handreiking voor gemeenten en Omgevingsdiensten valt onder het thema Monitoring, activiteit 5.9: *Opstellen van een handreiking voor Omgevingsdiensten en gemeenten voor de verwerking van sloopmeldingen (OLO/LAVS) en mutatie daarvan in de asbestdakendatabase. Toepassing van deze handreiking aanpak via OD-NL.*

Het gaat in dit document om het bijhouden van de status van een dak op een individueel bouwwerk (bijvoorbeeld van verdacht naar gesaneerd), wat mutatiebeheer wordt genoemd. Als je in een asbestdakendataset wijzigingen kunt aanbrengen op het niveau van afzonderlijke bouwwerken, kun je bijvoorbeeld specifieke doelgroepen op adresniveau stimuleren.

2. Waarom een handreiking mutatiebeheer?

Er zijn meerdere manieren om mutaties te beheren en er bestaan verscheidene systemen. Deze handreiking brengt de manieren en systemen in beeld zodat gemeenten en Omgevingsdiensten geholpen worden bij het maken van hun keuzes.

In dit document gaan we ervan uit dat er al een initiële inventarisatie (nulmeting) is gedaan. De handreiking 'Handreiking voor Gebiedsgerichte inventarisatie asbestverdachte daken' voor het maken van een initiële inventarisatie van een gebied is te vinden op de website [Versnellingsaanpak Asbestdaken sanering](#).

3. Systemen te gebruiken voor mutatiebeheer

Er zijn verschillende manieren om de status van een dak bij te houden. Eén van de mogelijkheden om dit te doen is een Excel- of een dBase- bestand, maar dan mis je het Geo-component dat voor juistheid, controle en overzicht essentieel is. Eigenlijk moet je dat vandaag de dag dus niet meer willen. Het grote nadeel is namelijk dat op een adres meerdere bouwwerken c.q. daken kunnen voorkomen. Je weet dus niet altijd welk dak bedoeld wordt terwijl je dit wel voor elk afzonderlijk dak wilt registreren en bijhouden.

Binnen GIS-applicaties als ArcGis en QGis, kun je de daken bijhouden en eventueel in een viewer publiceren om te bewerken of alleen om te weergeven.

Je kunt eventueel ook een openbare viewer publiceren waarin burgers fouten of wijzigingen kunnen doorgeven.

Arcgis is een applicatie die binnen alle provincies wordt gebruikt. Omgevingsdiensten en/of gemeenten binnen een provincie kunnen overwegen gezamenlijk hiervan gebruik te maken. Bestaande expertise en app's zijn hiervoor gratis overdraagbaar.

Qgis is een opensource applicatie en dus gratis.

Is je brondata toch een Excel-bestand met adressen, zonder xy-locatie, dan kun je deze adressen geo-refereren via de openbare PDOK Locatieserver.

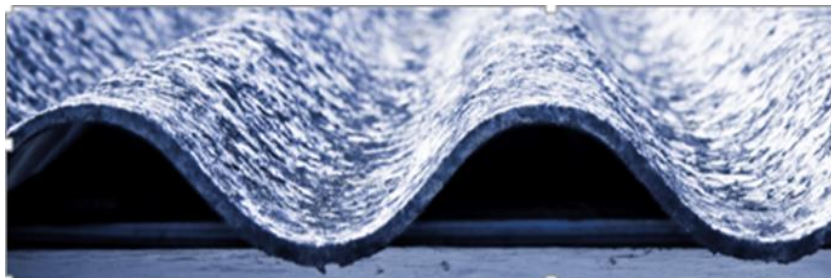
Er zijn ook verschillende Geo-itc bedrijven die je hierin kunnen voorzien.

4. Welke gegevens wil je verzamelen en bijhouden?

Voor elk programma geldt dat er nagedacht moet worden over welke gegevens je nodig hebt per bouwwerk en welke gegevens je wilt bijhouden. Informatie die nuttig kan zijn, is bijvoorbeeld:

- Datum initiële inventarisatie.
- Statuscode asbestverdacht (0 = onverdacht, 1 = verdacht).
Deze code als volgt initieel vullen aan de hand van de rubriek oordeel basisbestand.
0 als oordeel = deels zichtbaar; niet zichtbaar; niet verdacht.
1 als oordeel = volledig verdacht golfplaat; deels verdacht golfplaat; volledig verdacht leisteen; deels verdacht leisteen.
- Statuscode asbestconstatering
(0 = nog geen inspectie plaatsgevonden, 1 = geen asbest, 2 = wel asbest). N.B. deze code initieel vullen met nul.
- Statuscode asbestverwijdering
(0 = geen asbestconstatering, 1 = nog niet verwijderd, 2 = verwijderd). N.B. deze code initieel vullen met nul.
- Het kadastrale nummer waaraan het dak gekoppeld is.
- BAG-data (BAG-pandnummer, adres, bouwjaar en functie). Deze is belangrijk om een koppeling met andere (geo-)bestanden te kunnen maken.
- Geografische aanduiding (vlakken van BAG-panden en BGT-vlakken overige bouwwerken).
- Type gebruik: woning (koop), eigendom woningbouwvereniging (huur), maatschappelijk vastgoed, agrarisch en bedrijf (niet agrarisch).
- Type eigenaar: particulier, overheid, bedrijf.
- Het totale oppervlakte van het dak en de asbestverdachte oppervlakte.
- Datum van inspectie.
- Datum van asbestdakverwijdering.
- Of de sanering een deel van het dak betreft.

Je kunt bijvoorbeeld ook de gegevens van Zonnekaart of Zonatlas aan het bestand koppelen, zodat je gelijk weet of een dak geschikt is voor zonnepanelen.

5. Bronnen van mutaties en aanpassen van de status van het dak ten opzichte van de initiële inventarisatie (nulmeting)

Wat zijn aanleidingen van mutaties, uit welke bronnen kun je deze halen? Dat is te zien in de onderstaande tabel per soort sanering (professioneel, doe-het-zelf en illegaal).

Bron	Professionele sanering	Doe-het-zelf sanering ($\leq 35 \text{ m}^2$)	Illegale sanering
Zaaksysteem sloopmelding (gemeente/Omgevingsdienst)	Ja	Ja	Nee
Registratie inname asbest bij milieustraat	Nee	Ja	Nee
Zaaksysteem toezichthouder asbestverwijdering (Omgevingsdienst)	Ja	Nee	Ja
Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS)	Ja	Nee	Nee
Veldwaarnemingen & lokale kennis van deskundigen (o.a. toezichthouders)	Ja	Ja	Ja
Mutatiesignalering op basis van luchtfotovergelijking	Ja	Ja	Ja

Deze mutaties zorgen voor een aanpassing van de status van het dak ten opzichte van de nulmeting.

1. Asbestverdachte daken die niet asbestverdacht blijken te zijn

Deze worden van de lijst afgevoerd, er is geen sprake van een asbestverwijdering/sanering.

2. Asbestverdachte daken die zijn gesaneerd

Dit betreft zowel de sanering door professionele partijen als verwijdering van daken door particulieren.

3. Niet asbestverdachte daken die toch verdacht of zelfs asbesthoudend blijken

Het komt voor dat de beoordeling op basis van luchtfoto's onjuist blijkt, bijvoorbeeld vanuit een locatiebezoek of een asbestinventarisatie.

4. Niet asbestverdachte daken die toch verdacht of zelfs asbesthoudend blijken en gesaneerd zijn

Betreft daken die in beeld komen door een sloopmelding en achteraf gezien dus wel asbesthoudend waren. Dit zijn m^2 die wel gesaneerd zijn, maar eerder niet in beeld waren.

'Nieuwe nulmeting'

N.B.: in het geval van punt 3 en 4 worden daken toegevoegd als asbestverdacht, waardoor er meer daken en oppervlakte bijkomen dan in de nulmeting. Het is goed om deze daken inzichtelijk te hebben. Je kunt ervoor kiezen om in een apart bestand deze daken op te tellen bij de nulmeting. Hierdoor houd je het overzicht van de oorspronkelijke en de 'nieuwe' nulmeting.

Op welk moment is een dak gesaneerd en voer je de wijziging door in de dataset?

Als je een sloopmelding hebt ontvangen voor de sanering van een dak, is het dak nog niet gesaneerd. Bij een professionele asbestsanering wil je de status van het dak pas aanpassen als je beschikt over de resultaten van de eindinspectie. Deze stukken worden door de eindbeoordelingsinstelling beschikbaar gesteld in het LAVS.

Particulieren die zelf asbestdaken verwijderen: de milieustraat

Zoals bekend mogen particulieren zelf asbestdaken verwijderen, mits aan specifieke voorwaarden wordt voldaan. Hoewel dit kleine daken ($\leq 35 \text{ m}^2$) betreft, gaat het wel om véél daken.

Het LAVS bevat geen informatie over particulieren die hun dakje zelf saneren. Ook is bekend dat in veel gemeenten particulieren asbest kunnen inleveren bij de milieustraat, ook als ze geen

sloopmelding hebben ingediend in het OLO, terwijl ze die verplichting wel hebben. Hierdoor bevat ook het zaakstelsel van de gemeente/Omgevingsdienst vaak geen gegevens over deze saneringen. Hier zit mogelijk ook voor jouw gemeente/Omgevingsdienst een blinde vlek. Wil je meer inzicht in deze saneringen en wat er aan asbest wordt ingeleverd? **Zorg dan voor een goede registratie bij jouw milieustraat.**

6. Organisatie mutatiebeheer

Sloopmeldingen uit het OLO of LAVS worden óf door een gemeente óf door een Omgevingsdienst behandeld. Het toezicht op de uitvoering van asbestsaneringen is een taak die gemeenten (verplicht) laten uitvoeren door hun Omgevingsdienst. De Omgevingsdiensten beschikken dus over de informatie waaruit blijkt of een dak verwijderd is of niet.

Omdat de taakverdeling tussen gemeenten en Omgevingsdiensten verschilt, komt het voor dat zowel een gemeente als een Omgevingsdienst een bestand bijhoudt. Afspraken tussen gemeenten en Omgevingsdiensten over het delen van de bestanden kunnen daarom handig zijn zodat beide een actueel bestand hebben. Eén centraal beheerd bestand (bijvoorbeeld in de cloud) heeft daarbij de voorkeur zodat beide partijen over dezelfde informatie beschikken.

Wie muteert de gegevens?

Wil je de kwaliteit van je dataset hoog houden, dan ben je niet alleen afhankelijk van de informatiebronnen. Belangrijk is dat medewerkers met de juiste kennis (asbestdeskundigheid, GIS-kennis) verantwoordelijk zijn voor het beheer en de mutaties.

Mutaties door iedere medewerker met de juiste kennis

Je kunt ervoor kiezen dat iedere medewerker, die de juiste kennis beschikt, van zowel een gemeente als van een Omgevingsdienst wijzigingen in het centrale bestand kan maken. Dit gebeurt bijvoorbeeld met de asbestdakenkaart van de provincies Gelderland en Overijssel via een link naar de viewer. Er is zelfs een app beschikbaar waarin toezichthouders in het veld gelijk een wijziging kunnen doorvoeren. De provincie heeft hiervoor gekozen omdat het relatief weinig tijd kost en de huidige actuele status is direct zichtbaar. Naast het muteren van de status wordt op de achtergrond ook bijgehouden wie de mutatie verwerkt en wanneer.

Als het programma met het centrale bestand niet zelf bijhoudt wie wanneer een mutatie heeft doorgevoerd, is het aan te raden om dat zelf bij te houden. Ook zou je periodiek een overzicht kunnen maken zodat je de mutaties over tijd kunt bekijken.

Een link naar de handleidingen van de viewer van de provincies zijn te vinden bij de [links](#). Ze geven een goed beeld van hoe een viewer gebruikt kan worden door gemeenten (en Omgevingsdiensten).

Mutaties door een groep medewerkers

Een andere mogelijkheid is om een kleine groep mensen verantwoordelijk te maken voor het beheren en muteren van het centrale bestand. Die personen houden dan het overzicht, maar het nadeel is dat zij van collega asbestdeskundigen en toezichthouders moeten horen welke mutaties hebben plaatsgevonden. Ze verwerken de mutaties en daardoor duurt dat iets langer. Ook zijn de gegevens hierdoor niet altijd actueel.

Een mogelijkheid om deze methode goed te laten werken: de asbestdeskundigen die sloopmeldingen behandelen en de toezichthouders die informatie van buiten halen werken in een apart bestand waarin de asbestverdachte daken staan. Zij spreken af wie van hen periodiek het bestand stuurt naar de verwerker van het centrale bestand. Deze afspraak kan ook gemaakt worden tussen gemeenten en Omgevingsdiensten.

Hoe vaak werk je de mutaties bij?

Deze vraag is voornamelijk van toepassing in het geval dat het bestand door een paar mensen beheerd en gemuteerd wordt. Het is daarom afhankelijk van het aantal mensen en de tijd die ze hebben. Het is handig om in ieder geval elk kwartaal het bestand bij te werken omdat het aantal wijzigingen daarna veel kan worden en de verwerking dan lang duurt.

7. Handige links

- Versnellingsaanpak Asbestdaken sanering
- Asbestdaken op nul
- Asbestdakenkaart provincie Drenthe
Viewer voor burgers.
- Asbestdakenkaart provincie Gelderland
Viewer voor burgers.
- Asbestdakenkaart provincie Overijssel
Viewer voor burgers.
- Dashboard asbestdaken Gelderland
Stand van zaken asbestdaken.
- Handleiding Viewer provincie Overijssel
- Handleiding Viewer provincie Gelderland
- Voorbeeld datamodel provincie Gelderland
Een model voor kenmerken toe te voegen aan daken.
- Methode vaststelling dak bedrijfsmatig of particulier in buitengebied
Een methode die beschrijft hoe je kunt vaststellen of een dak van een particulier of bedrijfsmatig is door koppelingen met andere data.
- Handreiking voor Gebiedsgerichte inventarisatie asbestverdachte daken

Gerealiseerd door:

PROVINCIE UTRECHT

